

HORVÁTH JÁNOS

Pesovár Ernő (1926–2008) a koreográfus

Rövid tanulmányomban arra teszek kísérletet, hogy bemutassam Pesovár Ernő koreográfusi munkásságát, kapcsolódva táncutatói, illetve szakírói tevékenységéhez. Munkásságában e területek intenzíven kapcsolódnak össze. Szakírói, kritikai cikkeiben megfogalmazódnak azok a célkitűzések, amelyeket koreográfiáiban próbált megvalósítani, táncutatói tevékenységét, tánc történeti kutatásait pedig szorosan követték színpadi alkotásai. Koreográfusi munkássága az Ungaresca Táncegyütteshez kötődött 1959 és 1978 között. Rövid időszak ez egy alkotó életében, és nagyon hamar tett pontot táncalkotói tevékenységére. Nem céloim most azt vizsgálni, hogy ez miért történt, csak arra vállalkozom, hogy vázlatosan bemutassam a 19 év alatt született koreográfiákat.

Első alkotása, amelyet az Ungaresca Táncegyüttesnek készített, a „Lassú magyar és forgó”, közismert nevén az „Óratánc” című mű volt. A Kőszegi Múzeumban található egy zenélő óra, amely két reformkori dallamot őriz. Ernő e két dallam felhasználásával készítette el a koreográfiát Avasi Béla hangszerelésével. A mű egy reformkori bál hangulatát idézi. A koreográfia 1959-ben az újdonság erejével hatott az adott időszakban született történelmi táncokkal szemben, amelyek első sorban a 19. századi táncmesterek által kialakított mőtáncmotívumokat használták. Pesovár Ernő a szatmári gyűjtéshez nyúlt, élő néptáncanyagból táplálkozott és alkotta meg művét, amely így sokkal hitelesebb. E koreográfiai indításban már feltehető későbbi alkotómunkájának színpadon megjelenő alapjai.

Lassú magyar és forgó („Óratánc”) Budapest, 1963 (Ungaresca Táncegyüttes archívuma)

Ezt a későbbiekben így fogalmazta meg: „A formanyelv megalapozásában, kialakításában jelentős helyet szántunk tehát a néptánc mellett a magyar tánc történet ihlető erejének, az ebből áradó hangulat varázsának is. A néptánc formakincse jelenti természetesen a történelmi témák megfogalmazásában is a kiindulást, a napjainkban is élő és megragadható múlt emlékeit. Ez alapján lehetséges csak a múltnak az az újraalkotása, ami az ilyen jellegű történelmi témák esetében az egyedül járható út. Érthető ez, hiszen a múltat idéző emlékek csak olyan vázlatos és hézagos képet tárhatnak elénk, melynek meglevenítése egyenlő az újraalkotással. S ez olyan feladatot jelent, mely egyúttal kötelezővé teszi a múlt újraértékelését is, hogy ennek szellemében kerüljön sor az alapul szolgáló táncfolklor mozgáskincsének szelektálására, a mozgás stílus kialakítására. A formába öntés legfőbb ihletője ezután a zene, mely lelket lehel az újrafogalmazott múltba, mely szinte sugallja a komponálás törvényszerűségeit és arányait.”¹

1 Pesovár Ernő: A tánc költészete. 1. köt. Meditáció. Szombathely, 1982. (továbbiakban: Pesovár, 1982.) 42–43. p.

Nem véletlen a koreográfiákban a történeti anyaghoz való kötődés. A 48 koreográfiájából 14 történeti, vagy részben történeti tánc. Pesovár Ernő, a tudós kutatási területe a tánc történet feltárására, valamint az új stílus kialakulásának problémakörére helyeződik. Ez alkotómunkájában is erőteljesen jelenik meg.

1960–1961-ben részben folytatta a történeti jellegű táncalkotást. „Régi magyar táncok” címmel Béni Balogh Ádám halálának 250. évfordulója tiszteletére készített koreográfiát. Csoóri Sándor költőt kérte fel, hogy versben fogalmazza meg azt a hangulatot, amelyet a koreográfiához elképzelt. A háromtételű műben a harc, a siratás és az újrakezdés fogalmazódott meg. A harctételben a történetleírások és ábrázolások alapján idézte fel a hajdútánc sodrását, a siratóban a leánytáncok lírai hangulatvilágával fogalmazta meg a harc elvesztésének fájdalmát, míg a harmadik tételben a hajdútáncból eredeztethető kanásztáncokból táplálkozott táncalkotói munkája. A mű bemutatása politikai vihart kavart, az akkori hatalom azt bizonygatta, hogy az 1956. évi forradalomnak állítottak emléket az alkotók. A bemutató 1961-ben, 5 évvel a forradalom után volt. Az alkotók tiltakoztak és ragaszkodtak az eredeti gondolathoz. Zeneszerzőként e koreográfiában dolgozott Petró János, aki évekig alkotótársa és az együttes zenei vezetője volt. Ez évben kezdte meg Pesovár Ernő a „Leánytánc két” szövegre című mű koreografálását, amellyel előre vetítette a zenei invenciójú alkotások megszületését.

1962-ben két koreográfiában is Bartók zenéjét használta Pesovár Ernő. A „Leánytánc Bartók zenéjére” és a „Páros tánc Bartók zenéjére” című táncokban a bartóki alkotói koncepció koreográfiai átvételére tett kísérletet, egyben a zenei invenciójú művek alapjait rakta le.

Leánytánc Bartók zenéjére. Szombathely, 1970
(Ungaresca Táncegyüttes archívuma)

Erről így írt: „a mai tematika megragadásának első kísérleteihez Bartók olyan miniatűrjeit választottuk, mint amilyenek a Gyermekeknek sorozat egyes darabjai. Nagy inspiráló erőt és próbatételt jelentett e kis remekből összeállított füzérek gondolatvilágának megragadása, formába öntése, hisz ezekben is ott izzik Bartók művészetének minden lényeges vonása és utolérhetetlen varázsa. Példát is jelentettek e zongoradarabok számunkra, például arra, hogy egy népdalból vagy gyermekjáték dallamából kikerekedő kompozíció milyen hallatlan intenzitással tudja kibontani a bennük rejlő költői gondolatot.”² A két Bartók-mű mellett Petró János zenéjére a kanásztánc megfogalmazásában is új utakat keresett.

A Bartók-zenére készült koreográfiák később is visszatértek Pesovár Ernő alkotómunkájában. A darabok bemutatása után komoly vita bontakozott ki a koreográfusok között arról, szabad-e Bartók-művekre néptánc alapú koreográfiákat készíteni. 1962-ben ez még gondot jelentett a magyar néptánc alkotói számára, 4–5 év múlva azonban már sorozatban születtek táncok Bartók legkülönbözőbb darabjaira.

1963-ban komoly feladatot kapott az együttes. Olaszországban Riva del Garda

2 Pesovár, 1982. 43. p.

fesztiválján Magyarország képviselőt kellett ellátnia. Az együttesnek még nem volt két féldíny programja, ezért Pesovár Ernő a már említett koncepció alapján rövid idő alatt öt új koreográfiával jelentkezett. A „Három a tánc”, amelynek első tételében a mars mozgásanyagából fogalmazódik meg az ugrós tánc, a második tételben a sétálós tánc emlékképe villan fel, míg a harmadik tétel a friss csárdás összegzésére vállalkozik. A „Körverbunk” rábaközi mozgásanyagból fogalmazta meg a férfi kőrtáncok jellegzetes világát. A már említett „Kanásztánc” erőteljesebb átdolgozásával, folklórközelivé tételével vonzotta a közönséget. Molnár István „Huszárverbunk”-ja egy csárdással bővült. E művek zenéjét Petró János jegyzi. Az ötödik koreográfiát „Változó hangulatok” címmel Sárközi György „Virágok vetélkedése” című versének ihletésére alkotta Avasi Béla zenéjére. Ezzel kialakultak a koreografálásnak azon alapjai, amelyek a továbbiakban meghatározták Pesovár életművét, és útmutatást, biztatást nyújtottak a tanítványoknak is. Alkotói tevékenységét alapvetően befolyásolta a verbunkról és a verbuválásról írott doktori disszertációja és tánckutatói munkássága, amely elsősorban a tánc történet területén teljesedett ki.

Az eddigiekben összegeztem a történeti táncok feldolgozásához való viszonyát az alkotói munkában, a zenei ihletésű koreográfiák alkotását, amelyek jelentős helyet foglaltak el Pesovár Ernő táncművei között, a versek hangulati megjelenítésére való törekvését és a folklór művekhez való alkotói viszonyt, amely a későbbiekben keletkezett táncművekben öltött testet. Természetesen erről is írt tanulmányában, hisz művei nem szolgálai másolatok, hanem újraértelmezett alkotások. Ezt a hitvallását a „Hagyomány és korszerűség” című értekezésében így fogalmazta meg: „A forma-

nyelv korszerűségének, illetve a korszerűség lehetőségének másik forrása tánc hagyományunk szinte általános érvényű vonása, a rögtönzöttség. Megmerevedett formák helyett az állandó változás és újra alkotás néptáncaink lényege, s így szinte önmaga kínálja a korszerű újrafogalmazás lehetőségeit, de elveit is. A táncfolklórból sarjadó táncművészet új formanyelvet teremtő, új színpadi stílust létrehozó törekvéseiben joggal meríthet ebből a rugalmas, a felhasználás és újraalkotás kimeríthetetlen lehetőségeit biztosító hagyományból. A táncfolklór sokrétű mozgáskincse tehát éppen rögtönzöttsége miatt alkalmas arra, hogy új mozgásrendszer alapja legyen, hogy napjaink érzés- és gondolatvilágának a megfogalmazására olyan formanyelvet adjon a koreográfus kezébe, mely nem megmerevedett sablonokból áll, melyhez nem asszociálnak elkoptatott képzetek. S ez a formanyelv egyúttal alkalmas arra is, hogy tág lehetőséget biztosítson az alkotó művészeknek a közösségből sarjadó egyéni hangvétel kialakítására.”³

Ezen gondolatokra reflektálnak az 1964–1965. évi alkotások, a „Verbunk és csárdás”, a „Verbunk a Hány Intermezzóra”, amely a verbunk megfogalmazáson túl a zenei invenciójú koreografálást is bizonyította. Ide tartozik Lisztől a „Csárdás obstiné”, vagy a több évig vajúdó és 1965-ben Petró János zenéjére készült „Kontrasztok” koreográfia. Ez utóbbi alkotásban az eksztatikus és a lírai szerelem, az emberi kapcsolat két pólusa fogalmazódott meg. Ebben az időszakban rekonstruálta Rózsavölgyi – Szöllösy „Körmagyar” című alkotását, amely az első magyar társastánc, és ehhez kapcsolódóan Darvas Gábor zenéjére „Magyar nemzeti táncok” címmel készített koreográfiát.

Az 1966–1967. évben két olyan koreográfia is született, amelyek Pesovár Ernő

3 Pesovár, 1982. 7. p.

életében kiemelkedő jelentőségűek voltak. A Liszt Ferenc „Ungarisch” című művére készült „Portré” című alkotás a Zalai Kamaratánc Fesztiválon első díjat nyert, és a már jelzett zenei fogantatású művek közé tartozik. A koreográfiáról így írt egyik tanulmányában Pesovár Ernő: „Az Ungarisch alapján élénk tárul önarckép tehát Liszt életének és művészetének ezt a vázlatosan felidézett korszakát tükrözi, a vívódásaiban és alkotásaiban egyaránt lenyűgöző és tiszteletet ébresztő művész portréját. Ónámítás lenne persze még a gondolata is annak, hogy egy három perces koreográfiában minden összegezhető és elmondható. A cél nem lehetett és nem is volt több mint a zene sugallatában és a nagy alkotó árnyékában megismert élményvilág néhány összetevőjének sejtetése, az ezekből fakadó hangulat érzékeltetése. A tánc megformálásában pedig nemcsak kézenfekvő, de szinte kötelező volt a verbunk stílusjegyeinek, mozgáskincsének a felhasználása, hiszen a zongoradarabból egyértelműen kitűnik, hogy Liszt a drámaian értelmezett verbunk muzsikából bontotta ki ezt a tördelten, zaklatottan elhangzó vallomást.”⁴

Az ebben az időszakban keletkezett „Búcsúzó” az alföldi páros táncok elemeinek felhasználásával az elválást fogalmazta meg, a „Csalogató” az erdélyi páros táncok motívumaiból, a csárdásokra jellemző csalogatós játékokra épült, a „Mars” a Kalocsavidék ugrós táncának hangulatát hozza közel a nézőhöz. A „Verbunk”, amely Bihari János „Magyar tánc” című zenekari darabjára készült, a történeti táncok alkotói példája.

1967-ben „Ünneprontók” címmel újabb kiemelkedő alkotás látott napvilágot, amely napjainkban is példaként szolgálhat a táncalkotóknak. Erről így vallott Pesovár:

„E valóban termékeny lehetőségeket rejtő problémakörnek, közelebből táncballadának, mégis egy másfajta vetülete izgatott bennünket, amikor magunk is vállalkoztunk Arany műve alapján az Ünneprontók megfogalmazására. Ez sem zenéjében, sem koreográfiai elképzelésében nem azonos a táncdráma műfajával. Nem drámai alakok és szituációk ábrázolására, megjelenítésére törekedtünk, hanem a balladában rejlő hangulati elemek kifejezésére, nem a balladai cselekmény elmondására, hanem az emögött rejlő és általánosítható eszmék megragadására. A szándék tehát egy elvontabb, szimfonikus jellegű értelmezése volt, amiben távoli és utolérhetetlen ideálként Chopin balladáit lebegtek előttünk.”⁵

Meditáció. Szombathely, 1979
(Ungaresca Táncegyüttes archívuma)

Az 1968. év nagy ívű alkotása Pesovár Ernő „Meditáció” című műve is, amelyet az alkotó összegzésnek szánt, és amelyről így írt: „A Meditációban az alkotói erőfeszítés, a gondolat megragadásának érzelmi és indulati vetülete tükröződik. Zene és tánc egyaránt azt kívánja elmondani, hogy a zaklatottan és kialakulatlanul felvillanó gondolat ideges feszültségen, fájdalmas erőfeszítésen keresztül, vajúdvá jut el a kiteljesedésig. A kibontakozott gondolat széles ívelése és

4 Pesovár, 1982. 52. p.

5 Pesovár, 1982. 45–46. p.

áradása után játékos megkönnyebbülésben oldódik fel zene és tánc, de a feloldásban is ott rejlik az előzmény visszfénye.”⁶

Ugyan ebben az évben az Ungaresca Táncegyüttes meghívást kapott a franciaországi Dijon versenyfesztiváljára a katonai táncok versenyére és a folklór bemutatóra. A katonai táncok versenyére a „Kuruc tábore képek” című mű készült, míg a folklór versenyre a „Lakodalmas”. A „Kuruc tábore képek” a történeti táncok tanulságait felhasználva mutatta be a megidézett 18. század zenei és tánc kultúráját. A mű évekig az együttes repertoár reprezentatív része volt. A „Lakodalmas” szvit-szerűen idézi fel a hagyományos rítust. Ehhez a régebbi repertoárból a „Körverbunk”-ot, a „Csalogatós”-t, a „Három a tánc” friss tételét és a „Mars” című koreográfiát használta fel Pesovár Ernő. A szvit vőfélytáncsal indult, majd a legénybúcsú, aztán a leánybúcsú következett. A fiatal pár táncával folytatta a koreográfia, amelyet egy fergeteges csárdás zárt le. A Bene Vendel-játék beépítésével a memento mori hangulatát idézte meg, amely a felszabadult csárdással és a lakodalmat záró vonulós marssal teljesedett ki. A „Lakodalmas” szvit nem kötődött egy terület táncanyagához sem, arra vállalkozott, hogy a magyar nyelvterület táncincseiből gyűrjön egységes koreográfiát, amelyben az ember életét meghatározó rítust mutatta be és hozta közel a közönséghez.

1969-ben, Bartók halálának 25. évfordulójára Pesovár Ernő a „Magyar parasztdalok” című Bartók-műre készített koreográfiát az előző Bartók-darabok tanulságaira építve. Ehhez az évhez kötődött még a Liszt Ferenc „Csárdás obstine” című mű újra gondolása, és a „Sárközi leánytánc” színpadra állítása, amely a repertoár részeként a folklór estek sikerdarabjává vált. A „Csárdás obstine”-ről Körtvélyes Géza a Zalai Kamaratánc Fesztivál

vál értékelésén a következőket mondta: „Itt viszont kétségtelenül elérkeztünk egy sajátos képlethez, ez pedig Pesovár személyes vonzó-dása és majdhogy ragaszkodása Liszt Ferenc muzsikájához, amelyen láthatólag évek óta munkálkodik, és most is visszatért ehhez a világhoz, ha úgy tetszik koreográfiailag ugyanúgy, mint zenében. Erről a számról azt mondhatnám, hogy itt a szép mozgások és a sok apró finomság párosodott a zenei megmunkálással és egyfajta frissebb, lendületes kidolgozással, úgyhogy mindez mégis abban a stíluskörben maradt, amit »pesovárinak« lehet mondani. Színvonalas és végigvitt volt ez a koncepció. Úgy találtam, hogy kifejezi, amit a címben Liszt Ferenc nyomán vállalt.”⁷

Pesovár Ernő 1970-ben különlegességgel jelentkezett. A morva területéről való friss gyűjtéséből megalkotta a „Morva verbunk” című koreográfiát és az erdélyi ritka magyarból a „Legények, kik muzsika közt táncoltak” című művet. A ritka tánc típus elsőként történő színpadra vitele Pesovárhoz köthető. Nem véletlen, hogy jelentős táncalkotók azt kérdezték: „Te Ernő, van ilyen tánc?”. A fesztivál értékelésén a két táncról az alábbiak hangzottak el a zsűri elnökétől, Körtvélyes Gézától: „És itt időszzerű lesz áttérnem Pesovár: Legények kik muzsika közt táncoltak című számára, mely azt hiszem, megint csak nem közelíthető meg akár Simon, akár Györgyfalvai oldaláról, hanem csak Pesovár oldaláról. Ez a furcsa, zárt, befelé forduló világ, amelyből Pesovár már korábban is meglepő képeket és mozgásformákat hozott a színpadra, itt most egy sajátos, érdekes és számomra – a maga zárt formáján belül – rendkívül izgalmas hatásokkal lepett meg. Ezekben nemcsak a táncosok öltözékében jelent meg a fehér-fekete végső poláris ellentételére való koncentráló-

7 Körtvélyes Géza – Maác László: Párbeszéd a IV. Zalai Kamaratánc Fesztiválról. = Táncművészeti Értesítő, 1970. 1. sz. (továbbiakban: Körtvélyes – Maác, 1970.) 17. p.

6 Pesovár, 1982. 47. p.

dás, hanem az, hogy egy folyamatosan gördülő-hullámzó muzsika vissza-visszatérő szakaszain belül rendkívül zárt, szinte, szinte konokan-keményen kifaragott formákba, körbe, négyes alapállásra koncentrálva a táncosokat, viszi a kompozíciót a kifejtet felé, egyfajta – ha van ilyen, hogy pasztell, amelyen belül apró virtuóz mozgások jelennek meg – valami ilyen karakterrel, alapvetően zenei beállítottsággal, érdekes feszültséget érzékeltetve a szám egész menetében. Én ezt kaptam ebből a Petró-muzsikára lezajló Pesovár-kompozícióból, melyhez képest a másik, első napi kompozíció, a Morva verbunk viszont egyfajta felszabaddultságot és néptáncközelséget mutatott, persze megint csak pesovári letétben, ti. bizonyos exponált, szertelen, felfelé ívelő és ott megmerevedő mozdulatokkal érzékeltette ennek a táncnak valószínűleg sajátos stílusát, amin túl aztán a szerkesztés hatásos adagolása is eredményezte, hogy valami új színnel gazdagodott a néző a szám megtekintése nyomán.”⁸

Az 1970. év termése Pesovár Ernőtől a Bartók Béla „Román táncok” című művére komponált koreográfia, ami a már kialakult bartóki vonalat vitte tovább. Folytatva az erdélyi táncanyaghoz való közeledést fogott hozzá a „Ritka és sűrű forduló” című művéhez is. Az erdélyi páros táncok, a lassú és friss csárdás színpadi feldolgozási kísérlete is itt jelent meg.

1971-ben Ernő a Sárköz felé fordult, „Verbunk és csárdás” címmel készített koreográfiát. Ehhez köthető a „Lippentő és ugrós” című alkotás, amelyben az ugrós és a lippentős tánc típusokat kötötte össze, elszakadva a típusok területi kötődésétől. Ezen túl az erdélyi táncanyagból készült alkotásait egy szvitszerű koreográfiába rendezte.

Az 1955. évi szatmári gyűjtése mostanra érett meg arra, hogy színpadon is megjele-

nítse, amelynek zenei feldolgozásához a területet kiválóan ismerő Sárosi Bálintot kérte fel. A „Táncok Szatmárból” című koreográfia összefogta a terület legjelentősebb tánc típusait. Természetesen ebben sem ragaszkodott az adott tánc eredeti folyamatának színpadra állításához, inkább a különböző táncokból alkotott egyéni invenciójú folyamatokat. A koreográfiát bevezető csapásban a bundásbokri eredeti táncfolyamatból lehet nagyobb egységeket felfedezni. Az alkotás a következő tételekből áll: csapás, körcsárdás, botoló, magyar verbunk, hármascárdás és friss.

Alkotói munkáját ez évben egyéb koreográfiák mellett két jelentős alkotás is jelezte. A „Lakodalmas” című művében felhasználta Bene Vendel-játéknak egy modern, a ma emberéhez szóló feldolgozására vállalkozott. A műhöz a Halotti beszédből választott címet: „S lőn halálnak fésze”. A modern világ zaklatott lüktetését idézte a koreográfia első és harmadik része. Közte történeti dallamokra a memento mori – a halálra, elmúlásra emlékezés – jelent meg. Az alkotásért Pesovár Ernő a Szolnoki Néptáncfesztiválon koreográfiai díjat, Petró János zeneszerzői díjat kapott. Nem véletlen, hogy a koreográfia több évtizeden keresztül az együttes repertoárján szerepelt.

„S lőn halálnak fésze” (Bene Vendel)
Szombathely, 1978
(Ungaresca Táncegyüttes archívuma)

8 Körtvélyes – Maác, 1970. 14–15. p.

Pesovár Ernő koreográfus köszöntése az Állami Népi Együttes színháztermében. Budapest, 1986
(Pesovár Ernő fotóhagyatéka PE 228)

A másik műben – „Az erdélyi fejedelem tánca” – arra tett kísérletet, hogy a történeti leírásokban található, az „Erdélyi fejedelem magyar tánca” címmel vázolt táncos képet megidézze. Ehhez az erdélyi táncanyagból válogatott eredeti folyamatokat, amelyeket a szokásos pesovári letétben jelenített meg.

1974-ben a Zalai Kamaratánc Fesztiválra négy új művel készült az együttes, amelyből Pesovár Ernő két koreográfiát jegyzett: „Vasvári verbunk” címmel a keleti palóc vidék táncát, valamint a magyar néptáncanyag jellegzetes pantomimikus játékát, a juhait kereső pásztor történetét állította színpadra. A pantomimikus játék a magyar nyelvterületen szinte mindenhol megtalálható, így a műben a Vas megyei Oladon (ma: Szombathely része), a Fejér megyei Perkátán és az Erdélyben gyűjtött változatok fogalmazódnak egységes táncművé a „Juhait kereső pásztor” című alkotásban.

Pesovár Ernő – koreográfiai pályafutása befejezésére készülve – alkotta meg a „Búcsúzás Kemenesaljától” című művét. Berzsenyi Dániel fájdalmas verse a szeretett tájtól való búcsúzást fogalmazza meg. Pesovár Vas megyéhez, az együtteshez való kötődését koreografálta tánccba. A zenéhez Lajtha László nyugat-magyarországi gyűjtéséből válogatott, a táncokat pedig a pesovári látásmód szerint alkotta, fogalmazta meg óriási táncanyagismeretéből. Nem véletlen az sem, hogy az 1961-ben alkotott sétálós tánc újra megjelent – álomszerűen idézve –, készítve elő az elválás hangulatát. Még ebben az évben született Pesovár Ernő a „Rondó bolgár ritmusban” című koreográfiája. Bartók Béla „Mikrokozmosz” című zongorasorozatából három kis darabot választott kísérő zenének. A tánccal a magyar és a szláv szembenállást és magyarsághitét fogalmazta meg.

Még 1977-ben Pesovár Ernő átdolgozta az „Ünneprontók” koreográfiáját. A zene átalakításával extatikusabb, sodróbb befejezést komponált a műhöz. Az alkotás ezzel nyerte el végső formáját, hogy több évtizeden keresztül az együttes repertoárján maradjon, és példát adjon a mozgalomnak a balladafeldolgozásra.

1979-ben Pesovár Ernő, aki az együttes művészeti vezetőjeként már elbúcsúzott, elkészítette utolsó táncművét. Lajtha László zenéjét, a „Soproni képek”-et fogalmazta táncba végső búcsúként. Ettől kezdve élete végéig szellemi mentorként segítette az Ungaresca Táncegyüttesben dolgozó utódok alkotómunkáját.

Pesovár Ernő koreográfiái és bemutatásuk időpontja:

1. *Avasi Béla*: Lassú magyar és forgó (Óra tánc) (1959) **T**
2. *Petró János*: Régi magyar táncok (Béri Balogh Ádám emlékezetére) (1960) **T**
3. *Uő*: Leánytánc két szólamra (1961) **T**
4. *Uő*: Szalafői sétálás (1961) **T**
5. Leánytánc Bartók zenéjére (1962) **Z**
6. *Petró János*: Kanásztánc (1962) **F**
7. Párostánc Bartók zenéjére (1962) **Z**
8. *Petró János*: Három a tánc (1963) **F**
9. *Uő*: Körverbunk (1963) **T**
10. *Avasi Béla*: Változó hangulatok (1963) **K**
11. *Petró János*: Csárdás a Huszárverbunkhoz (1963) **F**
12. *Uő*: Verbunk és friss (1963) **F**
13. Verbunk a Hány Intermezzora (1964) **T**
14. *Liszt Ferenc*: Csárdás obstine (1. változat) (1964) **Z**
15. *Rózsavölgyi Márk – Szöllősy-Szabó Lajos*: Körmagyar (rekonstrukció) (1964) **T**
16. *Petró János*: Leánytánc (1964) **F**
17. *Uő*: Kontraszt (1965) **K**
18. *Darvas Gábor*: Magyar nemzeti táncok (1965) **T**
19. *Porté Liszt Ferenc* Ungarisch c. művére (1966) **Z**
20. *Petró János*: Búcsúzó (1966) **F**
21. *Uő*: Mars (1966) **F**
22. *Bihari János*: Verbunk a Magyar tánc című műre (1966) **T**
23. *Petró János*: Csalogató (1967) **F**
24. *Uő*: Ünneprontók (1. változat) (1967) **K**
25. *Uő*: Meditáció (1968) **K**
26. *Uő*: Lakodalmas (1968) **F**
27. *Uő*: Kuruc tábori képek (1968) **T**
28. *Bartók Béla*: Magyar parasztdalok (1969) **Z**
29. *Liszt Ferenc*: Csárdás obstine (2. változat) (1969) **Z**
30. *Petró János*: Sárközi leánytánc (1969) **F**
31. *Uő*: Legények kik muzsika közt táncoltak (1970) **F**
32. *Uő*: Morva verbunk (1970) **F**
33. *Bartók Béla*: Román táncok (1970) **Z**
34. *Petró János*: Ritka és sűrű forduló (1970) **F**
35. *Uő*: Verbunk és csárdás (1971) **F**
36. *Uő*: Lippentő és ugrós (1971) **F**
37. *Uő*: Erdélyi szvit (1971) **F**
38. *Sárosi Bálint*: Táncok Szatmárból (1972) **F**
39. *Petró János*: „... S lőn halálnak fésze ...” (Bene Vendel) (1973) **K**
40. *Novus Annus* (1973) **T**
41. *Kodály Zoltán*: Hány toborzó (1973) **T**
42. *Petró János*: Az erdélyi fejedelem tánca (1973) **T**
43. *Horváth Sándor*: Vasvári verbunk (1974) **F**
44. *Uő*: Juhait kereső pásztor (1974) **F**
45. *Uő*: Búcsúzás Kemenesaljától (1976) **K**
46. *Bartók Béla*: Rondó bolgár ritmusban (1976) **Z**
47. *Petró János*: Ünneprontók (2. változat) (1977) **K**
48. *Lajtha László*: Soproni képek (1979) **Z**

Rövidítések: **F** – folklór alapú koreográfiák; **K** – költészeti, versihletésű, egyéni intenciójú művek; **T** – történeti táncok; **Z** – zenei ihletésű táncok.